

Światowy Dzień Osób Jąkających

22 października 2018 roku

Ustanowiony w 1998 roku podczas Światowego Kongresu Osób Jąkających się, ma na celu zwrócenie szczególnej uwagi społeczeństwa na przypadłość, z którą boryka się ponad **60 milionów osób na świecie**. Wiele z nich spotyka się na co dzień z brakiem akceptacji ze strony otoczenia, co bardzo często przyczynia się do ich wyobcowania i zdecydowanie utrudnia terapię.

Istota jąkania:

Jąkanie jest zaburzeniem koordynacji pracy mięśni oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych.

Przyczyna:

- podłoże genetyczne,
- urazy okołoporodowe lub konsekwencje przebytych urazów neurologicznych lub psychicznych
- czasem trudno jest uchwycić przyczynę

Kiedy pojawia się jąkanie:

Najczęściej problem pojawia się we wczesnym dzieciństwie, zaraz po tym, kiedy dziecko zaczyna mówić. Niekiedy jąkanie może pojawić się również u osób dorosłych na skutek ciężkiego urazu neurologicznego lub nadużywania narkotyków – wtedy mówimy o tak zwanym jąkaniiu nabytym.

Jąkanie a nie płynność mówienia:

O tym, czy u dziecka mamy do czynienia z rozwojową nie płynnością w mówieniu, czy jąkaniiem wczesnodziecięcym decyduje po wnikliwej diagnozie logopeda. Na diagnozę składa się przede wszystkim:

- częstotliwość występowania nie płynności,
- długość trwania momentów nie płynnych,
- poziom lęku przed mówieniem,
- występowanie współruchów.

Terapia jąkania:

Im wcześniej dziecko jąkające się zostanie poddane odpowiedniej terapii, **tym lepsze są rokowania** na wyeliminowanie lub znaczne ograniczenie zaburzeń mowy.

Kluczową kwestią w terapii jest **samoakceptacja i wiara we własne możliwości**. Dowodem na to są znani i lubiani, którzy w różnym stopniu zmagali się z jękaniem. Wśród nich między innymi takie osobistości, jak **Bruce Willis, Samuel L. Jackson, John Scatman, Winston Churchill** czy **Elvis Presley**.

Uczeń jękający się w szkole:

Problem nie płynności mowy, w przypadku nasilania się, wymaga uwzględnienia w procesie edukacyjnym i wychowawczym- uczeń jękający się może mieć problem z rozpoczynaniem wypowiedzi, presją czasową przy udzielaniu odpowiedzi, samodzielnym czytaniem, wystąpieniami przed grupą, spontaniczną aktywnością na zajęciach.

Dzieci jękające się można podzielić na grupy:

- **dziecko, które radzi sobie samo**, wyśpiewuje sylaby, zastępuje trudne wyrazy innymi, pomaga sobie gestem, ukrywa swoje jękanie,
- **dziecko, które radzi sobie z pomocą terapeuty**, trenuje sposoby upłynniania mowy, pracuje nad rozpoczynaniem wypowiedzi, nad swoim oddechem, jest systematyczne w ćwiczeniach,
- **dziecko „milczek”**, mało aktywne, nieśmiałe, wagarujące, ukrywające swoje jękanie,
- **dziecko „zagubione”** - nadpobudliwe, nerwowe, agresywne, dużo mówiące.

Mając na uwadze trudności, z jakimi musi mierzyć się uczeń jękający się, można mu pomóc poprzez:

- spokojniejsze i wolniejsze tempo własnej mowy,
- otoczenie atmosferą akceptacji i życzliwości,
- unikanie nagłego wzywania do odpowiedzi i stawiania na środku przed klasą,
- umożliwianie rozpoczynania wypowiedzi w parze lub samemu w zwolnionym tempie rozpocząć wypowiedz np. pierwszego słowa wiersza,
- dawanie możliwości odpowiedzi pisemnej,
- zachęcanie do uczestniczenia w aktywności klasowej (organizowanie imprez, wyjść itp.),
- dowartościowywanie, wzmacnianie poprzez wykorzystywanie każdej okazji do pochwał i podkreślania mocnych stron dziecka.

Wskazówki dla rodziców dziecka jękającego się:

- nie mów za dziecko i nie odpowiadaj za nie na pytania- zwiększy to jego niepewność, gdy samo będzie musiało mówić,
- nie powtarzaj dziecku „nie jękaj się”,
- nie polecaj w trakcie wypowiedzi, by dziecko powtórzyło, mówiło wolniej, pomyślało zanim powie- zwiększa to zaburzenia i tłumi spontaniczność mówienia,
- nie strasz, nie bądź rozdrażniony, niecierpliwy,
- gdy dziecko spieszy się, jest napięte, przypomnij: powoli, mamy czas,
- dużo rozmawiaj z dzieckiem, śmiej się, przytulaj je, okazuj radość z kontaktu z nim, dostrzegaj drobne osiągnięcia i sukcesy,
- pozwól mu rozwijać się we własnym tempie, akceptuj jego ograniczenia.

opracowała: neurologopeda

mgr Sylwia Nyc